

*mentis
antiquæ
præ-
stant.*

formam verborum ita præscriptam habent, ut, si forte ab ea discedatur, sacramenti ratio constare non possit: ob eamque rem clarissima sunt, ac nullum relinquunt dubitandi locum. Hæ igitur sunt partes, quæ ad naturam, et substantiam sacramentorum pertinent, et ex quibus unumquodque sacramentum necessario constituitur.

16. *Certis
cum care-
moniis
sacra-
menta mi-
nistran-
tur, in eo-
rum reve-
rentiam
et infide-
lium in-
structio-
nem et
ædifica-
tionem.*

CÆREMONIÆ. His accedunt cæremoniæ: quæ tametsi prætermitti sine peccato non possunt, nisi aliud facere ipsa necessitas cogat; tamen, si quando omittantur, quoniam rei naturam non attingunt, nihil de vera sacramenti ratione imminui credendum est. Ac merito quidem a primis usque Ecclesiæ temporibus illud semper servatum est, ut sacramenta solemnibus quibusdam cæremoniis ministrarentur. Primum enim maxime decuit, sacris mysteriis eum religionis cultum tribuere, ut sancta sancti tractare videremur; præterea, quæ sacramento efficiuntur, cæremoniæ ipsæ magis declarant, ac veluti ante oculos ponunt, et earum rerum sanctitatem in animos fidelium altius imprimunt. Deinde vero mentes illorum, qui eas intuentur, et diligenter observant, ad sublimium rerum cogitationem erigunt, fidemque in eis, et charitatem excitant: quo major cura, et diligentia adhibenda erit, ut fideles vim cæremoniarum, quibus singula sacramenta conficiuntur, cognitam, et perspectam habeant.

17. **NUMERUS.** Sequitur, ut sacramentorum etiam numerus explicetur; quæ quidem cognitio hanc utilitatem affert, quod populus eo majori pietate omnes animi sui vires ad laudandam, et prædicandam Dei erga nos singularem beneficentiam convertet, quo plura salutis, ac beatæ vitæ adjumenta nobis divinitus parata esse intellexerit.

18. *Septem
tantum
sunt sa-
cramenta.*

Catholicæ igitur Ecclesiæ sacramenta, quemadmodum ex scripturis probatur, et Patrum traditione ad nos pervenit, et Conciliorum testatur auctoritas, septenario numero definita sunt. Cur autem neque plura, neque pauciora numerentur, ex iis etiam rebus, quæ per similitudinem a naturali vita ad spiritualem transferuntur, probabili quadam ratione ostendi poterit. Homini enim ad vivendum, vitamque conservandam, et ex sua, rei que publicæ utilitate traducendam, hæc septem

necessaria videntur; ut scilicet in lucem edatur, augeatur, alatur; si in morbum incidat, sanetur; imbecillitas virium reficiatur; deinde, quod ad rempublicam attinet, ut magistratus numquam desint, quorum auctoritate, et imperio regatur; ac postremo, legitima sobolis propagatione seipsum et humanum genus conservet. Quæ omnia quoniam vitæ illi, qua anima Deo vivit, respondere satis apparet, ex iis facile sacramentorum numerus colligetur. Primus enim est Baptismus, veluti ceterorum janua, quo Christo renascimur; deinde Confirmatio, cujus virtute fit, ut divina gratia augeamur, et roboremur; baptizatis enim jam apostolis, ut D. Augustinus testatur,¹ inquit Dominus, Sedete in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto.² Tum Eucharistia, qua, tanquam cibo vere cælesti, spiritus noster alitur, et sustinetur; de ea enim dictum est a Salvatore: Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus.³ Sequitur quarto loco Pœnitentia, cujus ope sanitas amissa restituitur, postquam peccati vulnera accepimus. Postea vero extrema Unctio, qua peccatorum reliquiæ tolluntur, et animi virtutes recreantur: siquidem D. Jacobus, cum de hoc sacramento loqueretur, ita testatus est: Et si in peccatis sit, remittentur ei.⁴ Sequitur Ordo, quo publica sacramentorum ministeria perpetuo in Ecclesia exercendi, sacrasque omnes functiones exequendi potestas traditur. Postremo additur Matrimonium, ut ex maris et feminæ legitima, et sancta conjunctione filii ad Dei cultum, et humani generis conservationem procreentur, et religiose educantur.

NECESSITAS. Illud vero maxime animadvertendum est, quamvis omnia sacramenta divinam, et admirabilem virtutem in se contineant, tamen non parem omnia, et æqualem necessitatem, aut dignitatem, aut unam, eandemque significandi vim habere. Atque ex iis tria sunt, quæ tametsi non eadem ratione, tamen præ ceteris necessaria dicuntur. Baptismus enim unicuique sine ulla adjunctione necessarium esse, Salvator his verbis declaravit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.⁵ Pœnitentia vero illis tantummodo necessaria est, qui se post baptismum

*Septena-
rii nume-
ri ratio.*

19. *Sacra-
mento-
rum om-
nium non
æqualis
necessi-
tas.*

¹ Epist. CCLXV. — ² Luc. XXIV. 49. — ³ Joan. VI. 56. — ⁴ Jac. V. 15. — ⁵ Joan. III. 5.

aliquo mortali peccato obstrinxerunt; neque enim æternum exitium effugere poterunt, nisi eos admissi peccati rite pœniterit. Ordo præterea, etsi non singulis fidelibus, toti tamen Ecclesiæ omnino necessarius est.

20. *Eucharistia ceteris sacramentis antecellit.* **DIGNITAS.** Verum si dignitas in sacramentis spectetur, Eucharistia sanctitate, et mysteriorum numero, ac magnitudine longe ceteris antecellit; quæ omnia facilius intelliguntur, cum suo loco ea, quæ ad singula sacramenta pertinent, explicabuntur.

21. *Christus sacramentorum auctor.* **AUCTOR.** Deinceps videndum est, a quo hæc sacra, et divina mysteria acceperimus: neque enim dubitandum est, quin præclari alicujus muneris dignitas, ejus, a quo donum ipsum profectum est, dignitate, et præstantia quam maxime augeatur. Sed ea quæstio difficilem explicationem habere non potest. Nam cum Deus sit, qui homines justos efficiat; ipsa vero sacramenta justitiæ adipiscendæ mirifica quædam instrumenta sint: patet, unum eundemque Deum in Christo justificationis et sacramentorum auctorem agnoscendum esse. Præterea, sacramenta eam vim, et efficientiam continent, quæ ad intimam animam penetrat. Cum vero unius Dei potentiæ proprium sit, in corda et mentes hominum illabi; ex hoc etiam perspectum est, sacramenta a Deo ipso per Christum instituta esse; quemadmodum, ab eo quoque intus dispensari, certa, et constanti fide tenendum est; hoc enim testimonium de illo se accepisse sanctus Joannes affirmat, cum ait: Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu sancto.¹

22. *Soli homines sacramentorum ministri.* **MINISTER.** Sed quamvis Deus sacramentorum auctor, et dispensator sit, ea tamen non per angelos, verum per homines ministrari in Ecclesia voluit; non minus enim ministro- rum officio, quam materia, et forma, ad sacramenta confi- cienda opus esse, perpetua sanctorum Patrum traditione confirmatum est.

23. *Ministri malitia* Atque hi quidem ministri, quoniam in sacra illa functione

¹ Joan. I. 33.

non suam, sed Christi personam gerunt, ea re fit, ut sive boni, sive mali sint, modo ea forma, et materia utantur, quam ex Christi instituto semper Ecclesia catholica servavit, idque facere proponant, quod Ecclesia in ea administra- tione facit, vere sacramenta conficiant, et conferant: ita ut gratiæ fructum nulla res impedire possit, nisi, qui ea suscipiunt, se ipsos tanto bono fraudare, et spiritui sancto velint obsistere. Hanc vero in Ecclesia certam, et explora- tam sententiam semper fuisse, sanctus Augustinus in iis dis- putationibus, quas adversus Donatistas conscripsit, claris- sime demonstravit.¹ Quod si etiam scripturæ testimonia quæ- rimus, ipsum Apostolum his verbis loquentem audiamus: Ego, inquit, plantavi, Apollo rigavit: sed Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat: sed, qui incrementum dat, Deus;² ex quo loco satis intelligi- tur, quemadmodum arboribus nihil obest eorum improbitas, quorum manu satæ sunt; ita nihil vitii aliena culpa contrahi illis posse, qui malorum hominum ministerio Christo insiti sunt. Quare, ut ex D. Joannis evangelio³ sancti Patres nostri docuerunt. Judas etiam Iscariotes plures baptizavit: ex qui- bus tamen neminem iterum baptizatum fuisse legimus: ita ut præclare D. Augustinus scriptum reliquerit: Dedit ba- ptismum Judas, et non baptizatum est post Judam: dedit Joannes, et baptizatum est post Joannem: quia, si datum est a Juda, baptismum Christi erat: quod autem a Joanne datum est, Joannis erat: non Judam Joanni, sed baptismum Christi etiam per Judæ manus datum, baptismo Joannis, etiam per manus Joannis dato, recte præponimus.⁴

24. *Cum impura conscientia sacramenta ad- ministrare grande scelus.* Neque vero pastores, aliive sacramentorum ministri, cum hæc audiunt, satis sibi esse arbitrentur, si posthabita morum integritate, ac conscientiæ munditia, illud tantum cogitent, quo modo sacramenta ab illis rite ministrentur; id enim etsi diligenter curandum est, in hoc tamen omnia, quæ ad eam functionem pertinent, posita non sunt. Meminisse autem semper debent, sacramenta divinam quidem virtutem, quæ illis inest, nunquam amittere, at vero impure ea ministranti- bus æternam perniciem, et mortem afferre. Sancta enim,

¹ De bapt. cont. Don. III. 10. IV. 4. V. 19; Cont. Cresc. IV. 20. — ² Cor. III. 6. — ³ Joan. IV. 2. — ⁴ In Joan. tr. V, n. 18.

*efficien-
tiam sa-
cramenti
non impe-
dit.*

quod semel atque iterum ac sæpius admonere oportet, sancte, et religiose tractanda sunt. Peccatori, ut est apud Prophetam, dixit Deus : Quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum per os tuum? tu vero odisti disciplinam.¹ Quod si homini peccatis contaminato minus licet de rebus divinis agere : quantum ab eo scelus concipi existimandum erit, qui sibi multorum scelerum conscius est, nec tamen sacra mysteria polluto ore conficere, vel in foedas manus sumere, contrectare, atque aliis porrigere, et ministrare vereatur? cum præsertim apud sanctum Dionysium scriptum sit, malis symbola (ita enim sacramenta appellat) ne contingere quidem permissum esse.² Sanctitatem igitur sacrarum rerum ministri imprimis sectentur, pure ad sacramenta ministranda accedant, atque ita se ad pietatem exercent, ut ex eorum frequenti tractatione, et usu, uberiorem in dies gratiam, adjuvante Deo, consequantur.

25.
Sacramentorum effectus.

EFFECTUS. Sed jam, his rebus explicatis, docendum erit, quinam sacramentorum effectus sint : id enim sacramenti definitioni, quæ supra tradita est, non parum lucis allaturum videtur ; ii autem duo præcipue numerantur.

Prior effectus gratia justificans omnibus communis :

Ac principem quidem locum merito gratia illa obtinet, quam usitato a sacris doctoribus nomine justificantem vocamus ; ita enim Apostolus apertissime nos docuit, cum inquit : Christum dilexisse Ecclesiam, et seipsum tradidisse pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.³ Quo autem pacto tanta res, et tam admirabilis per sacramentum efficiatur, ut, quemadmodum sancti Augustini sententia celebratum est, aqua corpus abluat, et cor tangat,⁴ id quidem humana ratione, atque intelligentia comprehendendi non potest. Constitutum enim esse debet, nullam rem sensibilem suapte natura ea vi præditam esse, ut penetrare ad animam queat. At fidei lumine cognoscimus, omnipotentis Dei virtutem in sacramentis inesse, qua id efficiant, quod sua vi res ipsæ naturales præstare non possunt.

26.
perceptio gratiæ in sacramentis

Quocirca, ne ulla umquam hujus effectus dubitatio in animis fidelium resideret, cum ministrari sacramenta cœptum est, voluit clementissimus Deus, quid illa interius efficerent,

¹ Psalm. XLIX, 16. — ² De eccl. hier. c. 1. — ³ Eph. V. 25. 26. — ⁴ In Joan. tr. LXXX. 3.

miraculorum significationibus declarare, ut eadem perpetuo interius fieri constantissime crederemus, quamvis longe a nostris sensibus remota essent. Itaque, ut omittamus, Salvatore nostro in Jordane baptizato, cælos apertos esse, et spiritum sanctum in columbæ specie apparuisse ;¹ ut admoneremur, ejus gratiam, cum salutari fonte abluimur, in animam nostram infundi : ut hoc inquam omittamus (magis enim ad baptismi sanctificationem, quam ad sacramenti administrationem pertinet) nonne legimus, cum Pentecostes die apostoli spiritum sanctum acceperunt, quo deinde ad prædicandam fidei veritatem, adeundaque pro Christi gloria pericula alacriores, et fortiores fuerunt, tunc, factò repente de cælo sonitu, tanquam advenientis spiritus vehementis, apparuisse illis dispertitas linguas quasi ignis?² ex quo intellectum est, sacramento confirmationis eundem nobis spiritum tribui, easque vires addi, quibus possimus carni, mundo et Satanæ, perpetuis scilicet hostibus nostris, fortiter repugnare, et resistere. Atque hæc miracula, quoties apostoli sacramenta ista ministrarent, initio nascentis Ecclesiæ aliquamdiu visa sunt, donec, firmata jam fide, et corroborata, fieri desierunt.

Ex iis igitur, quæ de priori sacramentorum effectu, gratia scilicet justificante, demonstrata sunt, illud etiam plane constat, excellentiorem, et præstantiorem vim sacramentis novæ legis inesse, quam olim veteris legis sacramenta habuerunt : quæ cum infirma essent, egenaque elementa,³ inquinatos sanctificabant ad emundationem carnis,⁴ non animæ ; quare, ut signa tantum earum rerum, quæ mysteriis nostris efficiendæ essent, instituta sunt. At vero sacramenta novæ legis ex Christi latere manantia,⁵ qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundant conscientiam nostram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi,⁶ atque ita eam gratiam, quam significant, Christi sanguinis virtute operantur. Quocirca si ea cum antiquis sacramentis conferamus, præterquam quod plus efficaciam habent, et utilitate uberiora, et sanctitate augustiora esse inveniuntur.

Alter vero sacramentorum effectus non quidem omnibus

¹ Matth. III. 16. — ² Act. II, 3. — ³ Gal. IV. 9. — ⁴ Heb. IX. 13. — ⁵ S. Aug. de civ. Dei. XV. 26. — ⁶ Heb. IX. 14.

cur olim miraculis comprobata ;

27.
gratiam non conferebant sacramenta veteris legis.

28.
Alter effectus

trium tantum sacramentorum proprius, Character.

communis, sed trium tantummodo proprius, baptismi, confirmationis, et ordinis sacri, est character, quem animæ imprimunt; nam cum Apostolus ait: Unxit nos Deus, qui et signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris: voce illa, signavit, non obscure characterem descripsit; cujus proprium est, aliquid signare, et notare.

29.
Character est insigne animæ impressum.

Est autem character veluti insigne quoddam animæ impressum, quod deleri nunquam potest, eique perpetuo inhæret: de quo ita apud sanctum Augustinum scriptum est. An minus forte sacramenta christiana, quam corporalis hæc nota, qua scilicet miles insignitur, poterunt? illa namque militi ad militiam quam deseruisset, revertenti, non nova imprimitur, sed antiqua cognoscitur, et approbatur.²

30.
Ad quid character imprimatur:

in baptismo, in confirmatione, in ordine.

Jam vero character hoc præstat, tum ut apti ad aliquid sacri suscipiendum, vel peragendum efficiamur, tum ut aliqua nota alter ab altero internoscatur. Ac baptismi quidem character utrumque consequimur, ut ad alia sacramenta percipienda reddamur idonei, et eo præterea fidelis populus a gentibus, quæ fidem non colunt, distinguatur. Idem autem in character confirmationis, et sacri ordinis licet cognoscere: quorum altero veluti Christi milites ad ejus nominis publicam confessionem, et propugnationem, ac contra insitum nobis hostem, et spiritualia nequitiae in cælestibus armamur, atque instruimur, simulque ab iis, qui nuper baptizati, tanquam modo geniti infantes sunt, discernimur: alter vero tum potestatem sacramenta conficiendi et ministrandi conjunctam habet, tum eorum, qui ejusmodi potestate præditi sunt, a reliquo fidelium cœtu distinctionem ostendit. Tenenda igitur est catholicæ Ecclesiæ regula, qua docemur, tria hæc sacramenta characterem imprimere, neque ullo unquam tempore iteranda esse.

31.
Ad cultum et usum sacramentorum quibus motivis fideles excitandi.

HÆC sunt, quæ generatim de sacramentis tradenda erant; in cujus argumenti explicatione Pastores duo potissimum efficere omni studio conentur. Primum est, ut fideles intelligant, quanto honore, et cultu, et veneratione hæc divina, et cælestia munera digna sint: alterum vero, ut, quoniam a clementissimo Deo ad communem omnium salutem propo-

¹ 2. Cor. I. 21. — ² Cont. epist. Parm. II. 13. Epist. CLXXXV. c. 6.

sita sunt, iis pie et religiose utantur, atque ita Christianæ perfectionis desiderio exardescant: ut, si poenitiæ præsertim et Eucharistiæ saluberrimo usu aliquamdiu careant, plurimum damni se fecisse existiment. Hæc autem facile Pastores assequi poterunt, si, quæ de sacramentorum divinitate, et fructu supra dicta sunt, auribus fidelium sæpius inculcabunt: primum a Domino, salvatore nostro, a quo nihil nisi perfectissimum proficisci potest, instituta esse: præterea, cum ministrantur, Spiritus sancti intima cordis nostri permeantis efficacissimum numen præsto esse: deinde, admirabili, et certa curandarum animarum virtute prædita esse: tum, per ea immensas illas Dominicæ passionis divitias ad nos derivari. Postremo vero ostendent, totum Christianum ædificium firmissimo quidem lapidis angularis fundamento inniti, verum, nisi verbi Dei prædicatione, et sacramentorum usu undique fulciatur, magnopere verendum esse, ne magna ex parte labefactatum concidat; ut enim per sacramenta in vitam suscipimur: ita hoc veluti pabulo alimur, conservamur, augemur.

